

مرزهای حرفه‌ای در ارتباط با بیمار

مقدمه

رابطه پرستار و بیمار، یک رابطه درمانی مبتنی بر اعتماد، احترام و مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای است. هدف اصلی این رابطه، تأمین سلامت و رفاه بیمار است. حفظ مرزهای حرفه‌ای موجب حفاظت از حقوق بیمار، پیشگیری از سوءاستفاده و افزایش اعتماد عمومی به حرفه پرستاری می‌شود.

اهداف آموزشی

انتظار می‌رود کارکنان پس از مطالعه این جزوه بتوانند:

- مفهوم مرزهای حرفه‌ای را توضیح دهند.
- رفتارهای حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای را از یکدیگر تشخیص دهند.
- در شرایط چالش‌برانگیز، تصمیم‌گیری اخلاقی مناسبی داشته باشند.
- از ایجاد روابط نامناسب با بیماران و همراهان پیشگیری کنند.

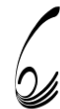
مرز حرفه‌ای چیست؟

مرز حرفه‌ای، محدوده‌ای است که چارچوب رابطه درمانی را مشخص می‌کند و از تبدیل آن به یک رابطه شخصی، مالی یا عاطفی نامناسب جلوگیری می‌نماید.

در رابطه درمانی، نیازهای بیمار در اولویت قرار دارد و پرستار نباید از این رابطه برای تأمین نیازهای شخصی خود استفاده کند.

اصول حفظ مرزهای حرفه‌ای

۱. حفظ رابطه درمانی

تعامل با بیمار باید صرفاً در راستای ارائه مراقبت و ارتقای سلامت وی باشد.

۲. احترام به حریم خصوصی بیمار

- پوشاندن مناسب بیمار هنگام انجام اقدامات درمانی
- اجازه گرفتن قبل از معاینه یا مراقبت
- حفظ محرمانگی اطلاعات

۳. پرهیز از وابستگی عاطفی

همدلی با بیمار ضروری است؛ اما نباید به وابستگی عاطفی یا درگیری شخصی منجر شود.

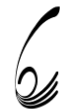
۴. رعایت عدالت

همه بیماران باید بدون تبعیض و بر اساس نیازهای مراقبتی مورد توجه قرار گیرند.

نمونه رفتارهای حرفه‌ای

- ✓ معرفی خود به بیمار
- ✓ توضیح اقدامات قبل از انجام آنها
- ✓ گوش دادن فعال به نگرانی‌های بیمار
- ✓ استفاده از لحن محترمانه
- ✓ حفظ محرمانگی اطلاعات
- ✓ ارجاع درخواست‌های خارج از حیطه مسئولیت به افراد ذیصلاح

نمونه رفتارهای غیر حرفه‌ای

X دادن شماره تلفن شخصی به بیمار یا همراه

X برقراری ارتباط با بیمار از طریق شبکه‌های اجتماعی

X ملاقات با بیمار خارج از محیط درمان بدون ضرورت حرفه‌ای

X دریافت هدایا یا مبالغ با ارزش مالی قابل توجه

X درگیر شدن در مشکلات خانوادگی یا مالی بیمار

X افشای اطلاعات بیمار برای افراد غیرمجاز

X استفاده از اطلاعات بیمار برای منافع شخصی

هدیه گرفتن از بیمار

دریافت هدیه ممکن است باعث ایجاد احساس تعهد، تبعیض در ارائه خدمات یا سوءبرداشت شود.

توصیه‌ها:

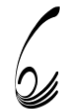
- از پذیرش هدایا و پول نقد خودداری کنید.
- در صورت وجود سیاست سازمانی درباره هدایای نمادین، مطابق آن عمل نمایید.
- در صورت تردید، با سرپرستار یا مسئول مربوطه مشورت کنید.

استفاده از فضای مجازی

کارکنان درمان باید در استفاده از شبکه‌های اجتماعی اصول حرفه‌ای را رعایت کنند.

ممنوع است:

- انتشار عکس یا اطلاعات بیمار بدون مجوز قانونی

• افزودن بیماران به حساب‌های شخصی

• بحث درباره شرایط بیماران در فضای مجازی

نشانه‌های هشداردهنده عبور از مرزهای حرفه‌ای

• فکر کردن مداوم به یک بیمار خاص خارج از محیط کار

• اختصاص زمان غیرمتعارف به یک بیمار

• پنهان کردن برخی تعاملات از همکاران

• افشای بیش از حد اطلاعات شخصی خود به بیمار

• احساس نیاز به «نجات دادن» بیمار فراتر از نقش حرفه‌ای

در صورت مشاهده این نشانه‌ها، لازم است موضوع با سرپرست یا فرد مورد اعتماد حرفه‌ای مطرح شود.

سناریوهای بالینی

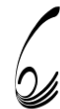
سناریوی اول

بیماری پس از ترخیص از پرستار درخواست می‌کند شماره تلفن شخصی خود را برای پیگیری وضعیتش در اختیار او قرار دهد.

اقدام مناسب:

پرستار باید ضمن حفظ احترام، بیمار را به مسیرهای رسمی ارتباطی بیمارستان هدایت کند و از ارائه اطلاعات تماس شخصی خودداری نماید.

سناریوی دوم

همراه بیمار پس از رضایت از خدمات ارائه شده، هدیه گران قیمتی به پرستار پیشنهاد می‌کند.

اقدام مناسب:

پرستار باید با تشکر از حسن نیت بیمار، مطابق سیاست‌های بیمارستان از پذیرش هدیه خودداری کند.

سناریوی سوم

پرستار تصویری از محیط بخش را در شبکه اجتماعی منتشر می‌کند که بخشی از اطلاعات بیمار در آن قابل مشاهده است.

اقدام مناسب:

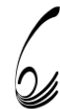
این اقدام نقض محرمانگی اطلاعات بیمار محسوب می‌شود و باید از آن اجتناب گردد.

نکات کلیدی

- همدلی با بیمار با صمیمیت بیش از حد تفاوت دارد.
- هدف رابطه پرستار و بیمار، تأمین نیازهای درمانی بیمار است.
- مرزهای حرفه‌ای از بیمار و کارکنان محافظت می‌کنند.
- در موقعیت‌های مبهم، مشورت با مسئول مربوطه بهترین اقدام است.

جمع‌بندی

حفظ مرزهای حرفه‌ای یکی از ارکان اساسی اخلاق پرستاری است. پرستاران باید در عین برخورد محترمانه و همدلانه با بیماران و خانواده‌های آنان، از ورود به روابط شخصی، مالی یا عاطفی نامناسب اجتناب کنند. رعایت این اصول موجب افزایش اعتماد بیماران، ارتقای کیفیت مراقبت و حفظ شأن حرفه پرستاری می‌شود.

منابع

- International Council of Nurses (ICN). Code of Ethics for Nurses. 2021.
- American Nurses Association (ANA). Code of Ethics for Nurses with Interpretive Statements. 2025.
- Potter PA, Perry AG. Fundamentals of Nursing. Latest Edition.
- Burkhardt MA, Nathaniel AK. Ethics and Issues in Contemporary Nursing. Latest Edition.